

ПРИЛОГ МИНИСТАРСТВА ПРАВДЕ ЗА ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О НАПРЕТКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ПРОЦЕСУ ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА ЗА ПЕРИОД МАЈ-СЕПТЕМБАР 2009. ГОДИНЕ

Законодавна активност

Народна скупштина Републике Србије усвојила је, на седници одржаној 31. августа 2009. године, пакет кривичних закона:

- Закон о изменама и допунама Кривичног законика
- Закон о изменама и допунама Законика о кривичном поступку
- Закон о изменама и допунама Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала
- Закон о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција
- Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала
- Закон о сарадњи са Међународним кривичним судом

С обзиром да је Република Србија потписала и ратификовала велики број конвенција, било је неопходно извршити одређене измене и допуне Кривичног законика и то како у погледу увођења нових кривичних дела (неуплаћивање пореза по одбитку, превара у осигурању, изградња без одобрења, насилничко понашање на спортској приредби, ометање правде, ненаменско коришћење буџетских средстава угрожавање лица под међународном заштитом), тако и у погледу измене инкриминација постојећих кривичних дела. Законом се поштравају казне за око трећину кривичних дела, што је веома важно са становишта превенције и сузбијања свих видова организованог криминала и корупције. Једна од најзначајнијих новина Кривичног законика јесте могућност да се казна затвора до шест месеци извршава на начин да осуђено лице може издржавати казну у свом стану, с тим што би му се у случају да прекрши забрану напуштања стана, овакав начин извршења заменио издржавањем казне у затвору.

Као последица усклађивања са Уставом Републике Србије, Кривичним закоником и ратификованим међународним конвенцијама и уговорима који се односе на кривични поступак, донет је Закон о изменама и допунама Законика о кривичном поступку. Усклађивање овог закона са Уставом огледа се у одредбама које се односе на притвор. Од осталих најважнијих новина истиче се увођење одредаба које се односе на саслушање и заштиту посебно осетљивих сведока, увођење института споразума о признању кривице, скраћени поступак, као и одређене измене које се односе на убразање суђења, прекид и одлагање главног претреса, позивање лица, процесну дисциплину и правне лекове. Глава која се односи на поступак за кривична дела организованог криминала је потпуно измењена, а најважније новине садржане у тој глави односе се на дефинисање организованог

криминала, специјалне истражне технике, као и прецизирање института сведока-сарадника и прикривеног иследника.

Најважније новине Закона о изменама и допунама Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала су проширење надлежности специјализованих државних органа за борбу против организованог криминала за нова кривична дела, и то: кривична дела против уставног уређења и безбедности Републике Србије, кривична дела корупције када су у питању највиши државни функционери, кривична дела међународног тероризма и финансирања тероризма и кривично дело прања новца, ако тај новац потиче из организованог криминала, корупције и финансирања тероризма. У складу са Законом о јавном тужилаштву предвиђено је да надлежности Посебног одељења Окружног јавног тужилаштва у Београду (специјално тужилаштво) преузме Тужилаштво за организовани криминал. Законом су прописани и посебни услови које морају да испуњавају судије у Вишем и Апелационом суду које су распоређене у посебна одељења ових судова за поступање у предметима за кривична дела предвиђена овим законом.

Ради усклађивања са европским правним стандардима из области извршења кривичних санкција, а пре свега са Европским затворским правилима, усвојен је Закон о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција. Приликом израде нових законских решења водило се рачуна о судској пракси Европског суда за људска права и стандардима које је усвојио у својим општим извештајима Комитет за спречавање мучења и нечовечног и понижавајућег поступања или кажњавања (ЦПТ). Приликом регулисања положаја и заштите права лица која су на издржавању казне затвора, напуштен је концепт преваспитања. Наиме, уводи се нови концепт третмана и индивидуализације третмана осуђених лица који се базира на процени ризика, потреба и капацитета осуђених.

Имајући у виду потребу да се друштво појачано заштити од организованог криминала, Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала на целовит начин регулише извршење казне затвора према осуђеним организаторима и члановима криминалне групе, као и образовање и организацију посебног одељења постојећих завода у којима та лица издржавају казну затвора. У циљу успешнијег супротстављања организованом криминалу, Закон спречава сваку могућност да осуђени, посредно - преко других лица која су остала на слободи, настави да организује или усмерава криминалне активности исте, или других криминалних група.

Закон о сарадњи са Међународним кривичним судом регулише начин, обим и облике сарадње државних органа Републике Србије са Међународним кривичним судом, пружање правне помоћи том суду и извршења његових одлука, као и особености поступка за кривична дела прописана чланом 5. Статута Међународног кривичног суда, односно за кривична дела против човечности и других добара заштићених међународним правом.

Што се тиче конвенција Хашке конференције о међународном приватном праву, истичемо да је Влада 19. јуна 2009. године усвојила Предлог закона о потврђивању Конвенције о достављању у иностранству судских и вансудских аката у грађанским и трговачким стварима, као и Предлог закона о потврђивању Конвенције о извођењу доказа у иностранству у грађанским и трговачким стварима.

Радне групе формиране при Министарству правде завршиле су рад на изради текста Закона о Правосудној академији и Закона о тајности података, након чега је Министарство правде нацрте поменутих закона упутило Влади на разматрање и усвајање. Влада Републике Србије 24. јула 2009. године усвојила је Предлог закона о Правосудној академији и Предлог закона о тајности података, чије се усвајање очекује на јесен.

Законом о Правосудној академији оснива се Правосудна академија и уређују њен статус, делатност, органи управљања и финансирање, као и почетна и стална обука судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, обука судијских и тужилачких помоћника и приправника, као и обука судског и тужилачког особља. Циљ оснивања Правосудне академије јесте да се обезбеди професионално, независно, непристрасно и ефикасно обављање судијске и тужилачке функције и стручно и ефикасно обављање послова судског и тужилачког особља.

Закон о тајности података уређује јединствен систем одређивања и заштите тајних података који су од интереса за националну и јавну безбедност, одбрану, унутрашње и спољне послове Републике Србије, заштите страних тајних података, приступ тајним подацима и престанак њихове тајности, надлежност органа и надзор над спровођењем овог закона, као и одговорност за неизвршавање обавеза из овог закона и друга питања од значаја за заштиту тајности података.

На иницијативу Министарства правде, Влада је 27. августа 2009. године усвојила Предлог закона о потврђивању Конвенције Савета Европе о заштити деце од сексуалног искоришћавања и сексуалног злостављања.

Регионална сарадња и билатерални споразуми

Министарство правде свесно важности регионалне сарадње у правосудним стварима, нарочито у вези са борбом против организованог криминала и корупције предузело је бројне кораке у циљу унапређења билатералних односа како са земљама ЕУ, тако и са земљама из региона. Министарство правде такође ради на побољшању нивоа учешћа у регионалним и мултилатералним иницијативама. Сви ови напори резултирали су потписивањем:

- Меморандума о сарадњи са Министарством правде Републике Црне Горе – потписан 29. маја 2009. године у Подгорици

- Споразума о приоритетним областима сарадње са Министарством правде Руске Федерације – потписан 10. јула 2009. године у Београду.

Ови споразуми покривају области хармонизације прописа, модернизације судства, побољшање вештина и обучености запослених у министарствима правде, реформу система извршавања казни, као и сарадњу у борби против организованог криминала, корупције, прања новца, заплене имовине, трговине људима, тероризма и других високо безбедносних кривичних дела, анализе кривично-судске политике, проучавање пенолошке праксе, проучавање искустава у пружању бесплатне правне помоћи и др.

Када говоримо о међународној правној помоћи, значајно је истаћи да су са Републиком Црном Гором потписани у Подгорици 29. маја 2009. године следећи уговори: Уговор о међународној правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, Уговор о екстрадицији оптужених и осуђених лица и Уговор о међународном извршењу судских одлука у кривичним стварима.

У намери да ојача регионалну сарадњу у области правосуђа и унутрашњих послова, Министарство правде у сарадњи са Министарством унутрашњих послова 28. и 29. септембру 2009. године организује регионалну конференцију министара правде и унутрашњих послова на тему »Суочавање са изазовима организованог криминала и озбиљним криминалом на западном Балкану».

Борба против корупције

Успостављање Агенције за борбу против корупције

На основу Закона о Агенцији за борбу против корупције, који је усвојен у Народној скупштини Републике Србије у новембру 2008. године, у току је оснивање Агенције као посебне, независне институције за борбу против корупције, која ће отпочети са радом и пуном применом Закона од 1. јануара 2010 године. Агенција има превентивну и оперативну надлежност у неколико области – решава о сукобу интереса функционера у Србији, прати прописе у области спречавања корупције, предлаже измене и допуне закона и надзире спровођење Националне стратегије за борбу против корупције, акционог плана и извршавање међународних обавеза, даје смернице за израду планова интегритета и остварује сарадњу са свим државним и невладиним организацијама у Србији. У оперативном смислу Агенција води регистре функционера, њихове имовине, поклона и правних лица у којима су власници више од 20% капитала, спроводи поступак провере података из поднетих имовинских извештаја и иницира прекршајни или кривични поступак у случају повреде Закона и поступа по притужбама грађана. Агенцији је посебним законом стављена у надлежност и контрола финансијских извештаја политичких странака и извештаја о финансирању изборних кампања.

Агенција ове послове по закону обавља преко два органа – Одбора Агенције и Директора и стручне службе коју оснива. Одбор Агенције, који има 9 чланова и

чији су предлагачи законом утврђени тако да репрезентују све три гране власти (законодавну, извршну и судску) као и јавност (представнике медијских удружења и цивилног сектора) изабран је Одлуком Народне Скупштине 15. априла 2009. године и одмах је приступио извршавању законом утврђених обавеза – Одбор је усвојио Правилник о свом раду и крајем маја 2009. године расписао јавни конкурс за избор директора и заменика директора Агенције, који су изабрани на седници Одбора 3. јула 2009 године те ступили на дужност 20. јула 2009. године.

У периоду од именованја до подношења извештаја директор Агенције је донео Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у стручној служби Агенције, којим је предвиђено оснивање 2 сектора (за превенцију и за оперативне послове) 3 службе (за међународне односе, за опште послове и за односе са јавношћу) као и постојање посебне Канцеларије Одбора с обзиром да је Одбор другостепени орган за одлуке директора Агенције. У стручној служби предвиђа се укупно 60 запослених, а Актом о систематизацији је детаљно регулисан степен њихове стручности и потребно образовање.

Агенција је израдила и предлог свог финансијског плана за 2010. годину који је прослеђен Министарству финансија на даљи поступак. У току је припрема осталих интерних прописа којима ће се детаљније регулисати рад стручне службе Агенције, посебно у области вођења регистара, евиденција и поступака.

Агенција је израдила и предлог свог финансијског плана за 2010. годину који је прослеђен Министарству финансија на даљи поступак. Овим планом утврђен је износ од 160 милиона динара потребан за прву годину рада Агенције. Од овог износа само 35% је планирано за плате запослених у стручној служби и Одбору што представља укупно 72 особе. Преостали део планираног буџета је програмски и односи се на извршавање међународних обавеза Србије односно присуство на међународним конференцијама и састанцима којима се извршавају обавезе по ратификованим конвенцијама односно чланству у међународним организацијама и асоцијацијама. Преостали део финансијског плана обухвата трошкове набавке софтверских програма који треба да подрже вођење и чување података у пет великих регистара које Агенција води као и набавку друге потребне опреме за рад. У току је припрема осталих интерних прописа којима ће се детаљније регулисати рад стручне службе Агенције, посебно у области вођења регистара, евиденција и поступака.

Период до почетка примене Закона превасходно је усмерен на стварање материјалних претпоставки за рад Агенције, обезбеђивање простора и опреме за рад. У овом периоду активности су усмерене и на успостављање сарадње са свим релевантним државним органима, независним контролним институцијама, невладиним и међународним организацијама и утврђивање начина будуће сарадње. Активности су такође усмерене на извршавање међународних обавеза Србије у области борбе против корупције и институционално повезивање са регионалним и европском асоцијацијама и организацијама у овом погледу.

Имајући у виду да ће Агенција за борбу против корупције почети да функционише пуним капацитетом 1. јануара 2010. године, Министарство правде је у овом тренутку надлежно за спровођење Акционог плана за примену Националне стратегије за борбу против корупције. Министарство правде је у циљу спровођења поменуте Стратегије и Акционог плана прикупило извештаје надлежних државних органа Републике Србије, који учествују како у превенцији тако и у сузбијању и борби против свих видова корупције:

- Министарство унутрашњих послова

Министарство унутрашњих послова је борбу против свих облика корупције означило као један од најважнијих стратешких задатака. У том смислу Управа криминалистичке полиције у континуитету предузима све активности на овом плану које су дале добре резултате у откривању кривичних дела са елементом корупције. О наведеном сведочи податак да је откривање ових кривичних дела у порасту и то у континуитету у претходних 5 година (са 493 у 2004, на 681 у 2005, затим 2.809 у 2006, 3.102 у 2007 и 3.318 у 2008. години). Само у последњих годину дана од 01.07.2008. године до 30.06.2009. године откривена су 3.863 кривична дела са елементом корупције. Тренд повећаног откривања ових кривичних дела настављен је и у првих 6 месеци 2009. године – 2.057 кривичних дела (за 21,1% више него у истом периоду 2008. године када је откривено 1.623 кривична дела).

Сразмерно повећаном откривању кривичних дела корупције расте и број пријављених лица тако да је у првих 6 месеци 2009. године број пријављених лица за 8,3% више у односу на исти период 2008. године-1.658 кривичних дела. Најкрупније реализације у току 2008. и 2009. године су биле у области јавних набавки, располагања јавним приходима, кредитног пословања, располагања непокретном имовином, пензијског осигурања, професионалног спорта и др. Злоупотребе везане за добијање и коришћење свих банкарских кредита су све присутнија појава а узрок томе је експанзија банкарског тржишта и велика кредитна понуда, нпр. злоупотребе у “ПРОКРЕДИТ” банци из Враћа и “NLB Continental bank” из Новог Сада, затим је у фебруару 2009. године откривена организована криминална група која је вршила злоупотребе везане за доделу кредитних средстава из Националног инвестиционалног плана. Због злоупотреба у трансферу професионалних фудбалера и “намештања” исхода такмичења фудбалских утакмица лишени су слободе функционери фудбалских клубова: Црвена Звезда, ФК Војводина, ФК Београд и др. Осим наведених у току 2009. године откривена је организована криминална група (међу којима су били адвокати, полицијски службеници, лекари) која је за новчану накнаду, лицима из криминалне средине обезбеђивала привилегован положај у кривичном поступку.

У функцији остваривања још бољих резултата овог Министарства је свакако и доследна примена Националне стратегије за борбу против корупције и Акционалног плана за њено спровођење којима су прецизно утврђене обавезе и

задачи свих државних органа. С тим у вези, радна група МУП-а је у јулу 2009. године израдила и секторски Акциони план у којем су прецизиране препоруке и задаци из Националне стратегије за борбу против корупцију.

- Републичко јавно тужилаштво

Ради разматрања и спровођења Националне стратегије за борбу против корупције и Акционог плана за примену Националне стратегије за борбу против корупције, у јануару 2007. године у Републичком јавном тужилаштву формирана је радна група ради давања Обавезног упутства јавним тужилаштвима о поступању у предметима кривичних дела са елементима корупције, ради обавештавања Републичког јавног тужилаштва о поступању у појединим фазама и донетим одлукама, ради накнадне контроле одлука тужилаштва у случајевима непокретања или обуставе поступка, као и у случајевима одуговлачења кривичног поступка (реализација мере предвиђене под тачком 44. Акционог плана). Формирана је група за праћење и консултације по наведеним предметима и уведена посебна евиденција о достављеним извештајима, обезбеђено је праћење реализације Обавезног упутства, које је издато у јануару 2007. године и достављено свим окружним и општинским јавним тужилаштвима.

Програмима рада за 2007, 2008. и 2009. годину предвиђено је и поступање по представкама грађана, са посебним нагласком на праћење притужби на рад носилаца правосудних функција, а нарочито када се односе на случајеве корупције. Сачињен је и програм стручног усавршавања јавних тужилаца у вези са овом проблематиком.

У складу са Акционим планом за примену Националне стратегије за борбу против корупције, препоруком ГРЕКО и УН Конвенцијом против корупције, програмом рада Републичког јавног тужилаштва за 2008. године формирано је посебно одељење које се бави кривичним делима корупције, укључујући и кривична дела привредног криминала која су повезана са корупцијом. Формирана су и одељења у окружним јавним тужилаштвима у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Нишу, која функционишу од средине 2008. године. Такође, у складу са чланом 46. Законика о кривичном поступку, у вези са препорукама ГРЕКО, формиран су заједнички радни тимови састављени од заменика Републичког јавног тужиоца који су распоређени у Посебно одељење за борбу против корупције и Министарства унутрашњих послова Републике Србије, а такви тимови формиран су и при поменути четири окружна јавна тужилаштва.

На реализацији послова утврђених програмом рада у Републичком јавном тужилаштву ангажовани су Републички јавни тужилац и пет заменика Републичког јавног тужиоца, који су овим програмом распоређени у Посебно одељење. Одређен је руководилац Одељења и секретар који има звање саветника у Републичком јавном тужилаштву. У посебним одељењима у окружним јавним тужилаштвима у Београду и Нишу ради по пет заменика јавних тужилаца, а у одељењима у Новом Саду и Крагујевцу ангажована су по три заменика јавног тужиоца. Посебна пажња

посвећује се обезбеђењу заштите интегритета тужилаца и у оквиру тога месно надлежна тужилаштва изузимају се како би се избегли притисци локалних друштвених структура, сукоб интереса на подручју месно надлежних тужилаштва и ради тога обезбеђује се преношење надлежности путем деволуције и супституције. Одељење се бави предметима кривичних дела корупције и привредног криминалитета, који су повезани са корупцијом, у којима су укључени државни званичници, изабрана лица од стране Скупштине, као и постављена и именована лица, предметима за које је заинтересована шира јавност, као и предметима који захтевају блиску сарадњу са одговарајућим министарствима и пажљиву координацију са другим државним органима. Одељење у РЈТ прати рад окружних и општинских јавних тужилаштва, пружа стручну помоћ првостепеним тужилаштвима, а по потреби и оперативно се укључује у првостепене поступке и координише рад општинских и других окружних јавних тужилаштва која немају специјализована одељења, а у плану је постепено оснивање одељења и у тим тужилаштвима. Посебна активност овог Одељења је спровођење Акционог плана за примену Националне стратегије за борбу против корупције. У циљу превенције корупције у раду јавног тужилаштва, врши се обавезна накнадна контрола, одлука тужилаштва у случајевима непокретања или обуставе поступка за кривична дела са елементима корупције или у случајевима одуговлачења кривичног поступка. Такође, Одељење периодично анализира извештај о раду, стара се о доследној примени прописа о одузимању имовинске користи која потиче од корупције, сарађује са финансијским експертима и полицијом и обавља међународну сарадњу на плану сузбијања корупције. У периоду од 01.01. до 28.08.2009.године, Посебно одељење обрадило је 677 предмета из надлежности Републичког јавног тужилаштва. Обављен је и већи број стручних консултација са надлежним општинским и окружним јавним тужилаштвима, како би се обезбедила сарадња и стручна помоћ и решавање спорних правних питања у обради појединих предмета. У оквиру делатности Одељења, посебна пажња посвећује се активностима у борби против прања новца и спровођењу Националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма, као и активностима по ступању на снагу Закона о одузимању имовине стечене кривичним делом. У сарадњи са Агенцијом за спречавање прања новца, одређени су официри за везу у подручним тужилаштвима, како би се обезбедила стручна помоћ и сарадња при обради предмета у којима постоји сумња на прање новца, што представља и део обавеза у спровођењу Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, који је донет у марту 2009.године. По усвајању Националне стратегије за борбу против прања новца и финансирање тероризма, у септембру 2008.године, два заменика из овог Одељења Републичког јавног тужилаштва, чланови су сталне координационе групе коју је формирала Влада Републике Србије за надзор над спровођењем стратегије.

По доношењу Закона о одузимању имовине проистекле из кривичних дела, који је ступио на снагу 01.марта 2009.године, предузет је низ активности у Републичком јавном тужилаштву и у сарадњи са другим надлежним органима, како би се подручна јавна тужилаштва припремила за спровођење овог Закона којим је прописано да јавни тужилац руководи финансијском истрагом у којој фази се

открива незаконито стечена имовина и прикупљају подаци и докази. Ради обезбеђења међуресорне сарадње тужилаштва и других надлежних државних органа у спровођењу овог Закона, у јуну 2009. године у РЈТ је одржан састанак са руководиоцима Јединице за финансијску истрагу МУП-а, Службе за борбу против организованог криминала, Управе за спречавање прања новца, Пореске управе и Пореске полиције, Дирекције за управљање одузетом имовином и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање; док је у току јула одржан састанак са свим окружним јавним тужиоцима и представницима полицијских органа надлежних за финансијске истраге, како би се обезбедила стручност и ефикасност при подношењу и реализацији захтева за финансијске истраге.

Републичко јавно тужилаштво је преко представника Одељења било укључено у активности радних група за измене Кривичног законика и Законика о кривичном поступку, који су усвојени 31. августа 2009. године у Народној скупштини. У материјалним одредбама, између осталих, предвиђене су и измене законских обележја у коруптивним кривичним делима, као што су злоупотреба службеног положаја, прање новца, финансирање тероризма, предвиђено и ново кривично дело-трговина утицајем; док су у оквиру општих института, прецизиране одредбе о појму имовине и о одузимању имовинске користи. Изменама Законика о кривичном поступку проширује се каталог кривичних дела у односу на која се могу предузети посебне мере, на сва коруптивна кривична дела и на све посебне истражне технике, осим сведока сарадника и прикривеног иследника. Овим изменама, поред осталог, врши се и усаглашавање са ратификованим међународним конвенцијама у области борбе против организованог криминала, корупције, прања новца и финансирања тероризма.

- Управа за спречавање прања новца

Влада Републике Србије је 01. 10. 2008. године усвојила Националну стратегију за борбу против прања новца и финансирања тероризма («Службени гласник Републике Србије» бр. 89/2008), чија је сврха давање препорука за превазилажење проблема и унапређење постојећег система борбе против прања новца и финансирања тероризма. Основни циљеви Стратегије су: смањење криминалитета у вези са прањем новца и финансирањем тероризма, имплементација међународних стандарда, развој система сарадње и одговорности свих учесника у борби против прања новца и финансирања тероризма, унапређивање сарадње јавног и приватног сектора, као и обебеђивање транспарентности финансијског система.

Након усвајања Стратегије, 22. 04. 2009. године, Одлуком Владе Републике Србије образована је и Стална координациона група за надзор над спровођењем Националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту- СКГ). Осим надзора над спровођењем Стратегије, који је њен основни задатак, СКГ је надлежна и за предлагање мера надлежним органима за унапређење система против прања новца и финансирања тероризма, побољшање сарадње и размене информација између тих органа, давање мишљења и стручних образложења надлежним државним органима и усклађивање ставова и учешћа

делегација Републике. Стратегија предвиђа и доношење Акционог плана, како би препоруке наведене у Стратегији биле разрађене. Доношење Акционог плана је у току.

Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту-Закон), који је у потпуности усклађен са Конвенцијом о прању новца, откривању, заплени и одузимању средстава стечених незаконитим поступцима и о финансирању тероризма, као и другим међународним стандардима из ове области, је ступио на снагу 27. 03. 2009. године, а објављен је у «Службеном гласнику Републике Србије» број 20/2009.

Управа за спречавање прања новца је у складу са Директивом ЕУ преиспитала круг обвезника који су дужни да пријаве сумњиве трансакције, па је пре свега, прописана додатна обавеза која се односи и на спречавање и откривање финансирања тероризма, а не само прања новца. Осим тога, листа обвезника је допуњена изразима који се користе у вези са конкретним финансијским субјектима, укључујући дефиниције нових организационих облика који се појављују на финансијском тржишту (нпр. друштво за управљање добровољним пензијским фондовима). Нови обвезници су и правна и физичка лица која пружају услуге преноса новца и давања јемства. Осим обвезника који се баве организовањем игара на срећу, које је предвиђао предходни закон, нови закон је одредио као обвезнике и приређиваче игара на срећу које се организују путем интернета, телефона или на други начин путем телекомуникационих веза. У обвезнике нису посебно сврстана физичка и правна лица која тргују робом и услугама, ако је реч о готовинским плаћањима у износу од 15.000,00 ЕУР и већем, а из разлога што се чланом 36. Закона изричито ограничава готовинско пословање, односно наплата роба и услуга у готовом новцу у износу који прелази 15.000,00 ЕУР. Нови Закон, за разлику од старог, не прописује као обавезнике берзе и организаторе путовања. С обзиром на специфичну делатност коју берза, у складу са законом који уређује тржиште хартија од вредности, обавља, није се могла сврстати у обвезнике из члана 4. Закона, али је чланом 71. Закона, који је усклађен са Директивом УН-а, прописано да су организатор тржишта у смислу закона који уређује тржиште хартија од вредности и Централни регистар хартија, депо и клиринг хартија од вредности дужни да обавесте Управу ако у вршењу послова из свог делокруга утврде, односно открију чињенице које су, или које би могле бити у вези са прањем новца и финансирањем тероризма. Лица која се баве организовањем путовања нису више прописана као обвезници, јер постоји веома мали ризик од прања новца и финансирања тероризма у вези са наведеном делатношћу, а ни Директива ЕУ их не сврстава међу обвезнике.

Законом је предвиђена обавеза сваког обвезника да редовно стручно образују, оспособљавају и усавршавају запослене који раде на пословима везаним за спречавање прања новца и финансирања тероризма. Представници Управе редовно учествују на семинарима које организују Правосудни центар, Министарство правде САД-а, Центар за безбедносне студије. Од почетка 2009.

године, запослени у Управи су учествовали и на семинарима који су организовали UNODC, OSCE, Министарство спољних послова Румуније и TAIEХ.

У периоду од ступања на снагу новог закона до данас, одржани су састанци са лизинг компанијама, осигуравајућим друштвима, мењачницама, агенцијама за промет некретнинама, а у циљу едукације обвезника и што успешније имплементације Закона. Управа редовно одржава састанке са представницима банака, како би се расправила евентуална спорна питања у вези примене новог Закона.

Управа је након усвајања новог Закона, донела и Индикаторе за препознавање сумњивих трансакција за банке, брокере, мењачнице, осигуравајућа друштва и обвезнике у промету непокретности и они су објављени на сајту Управе www.apml.org.rs на српском и енглеском језику.

- Управа за јавне набавке

У годишњем извештају Европске комисије из 2008. године констатовано је, између осталог, да је функционисање система јавних набавки угрожено постојањем корупције, те да су неопходне активности у правцу тренинга и развоја система јавних набавки. Стога, Управа за јавне набавке је дала иницијативу за уношење законских одредби и учествовала је у њиховом формулисању да се за наручиоце уведе као обавеза да пријаве на обуку своје службенике који се баве пословима јавних набавки. Ова обавеза уведена је новим Законом о јавним набавкама који је усвојен у децембру 2008. године. Програм обуке је стандардизован и припремили су га заједнички Министарство финансија, Управа за јавне набавке и Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки. Проверу знања (испит) ће администрирати Управа на основу процедуре коју заједнички припрема са Министарством финансија. Тиме се у целини уређује поступак обуке службеника који спроводе јавне набавке и којих има око 6,500 у Србији и поставља основ за професионализацију у овој важној области у којој се годишње потроши 4 милијарде евра.

Стручњаци Управе за јавне набавке су учествовали у реализацији бројних семинара са циљем упознавања наручилаца са новим Законом о јавним набавкама, почев од децембра 2008. године, на којима је учествовало укупно око 3000 полазника. Семинари су обухватили представнике 21 града и 154 општине чиме је обезбеђена потпуна регионална покривеност Србије. Стручњаци Управе су, такође, учествовали на семинарима који су организовани за понуђаче, такође са циљем да се упознају са новим Законом о јавним набавкама. Семинари су били организовани од стране Привредне коморе Србије, као и регионалних привредних комора Београда, Суботице, Ваљева, Крушевца и Краљева. Тиме су створени основи за подизање стандарда и квалитета обуке обезбеђивањем компетентних предавача из свих надлежних институција (Управе, Министарства и Комисије), као и обезбеђивање пуног капацитета како би се омогућило сваком заинтересованом да

се обучи у планираном временском периоду. Стручњаци Управе за јавне набавке су, такође, припремили збирку модела са детаљним објашњењима и примерима под називом: „Модели одлука и других аката које наручилац доноси у поступцима јавних набавки“ која има за циљ да помогне наручиоцима да правилно и на стандардизован начин спроводе поступке јавних набавки у складу са новом регулативом. Модел плана набавки припремљен је у сарадњи са Управом за трезор и он је, заједно са осталим моделима одлука и других аката, доступан свим заинтересованим странама преко веб сајта Управе, као и у штампаној верзији у Управи за јавне набавке.

Препорука у погледу повећања транспарентности поступака јавних набавки, коју су дали Европска комисија и Светска банка у својим годишњим извештајима, примењена је тако што је успостављен Портал јавних набавки на коме су наручиоци дужни да објављују све врсте јавних огласа за поступке преко вредносног лимита за набавке мале вредности, а опционо могу и за набавке мале вредности. Поред тога, омогућено је да се врши претрага базе података Портала од стране јавности, што је моћан инструмент за повећање ефикасности праћења поступака јавних набавки. Поред јавних огласа наручилаца (јавни позиви, обавештења, одлуке), на Порталу се објављују и одлуке Комисије за заштиту права. На тај начин се на једном месту, бесплатно могу наћи све информације везане јавне набавке у Србији. За првих шест месеци рада Портала, објављено је 10.000 огласа, а Портал посети просечно 10.000 посетилаца месечно.

Управа за јавне набавке је, у оквиру реализације задатка праћења поступака јавних набавки, обрадила 3806 извештаја и информације о оним поступцима у којима је уочила нерегуларности доставила Министарству финансија, као надлежном за надзор над спровођењем Закона о јавним набавкама, као и ресорним министарствима.

У оквиру сарадње са другим организацијама на сузбијању корупције у јавним набавкама, стручњаци Управе за јавне набавке су активно учествовали на антикорупцијској конференцији коју је организовала „Транспарентност Србија“ под називом: „Јавне набавке – уштеда буџетског новца и приближавање европским стандардима“. Поред тога, Управа је, у сарадњи са Европском комисијом, организовала семинар о јавним набавкама чији је значајан део програма био посвећен сузбијању нерегуларности у поступцима јавних набавки.

Управа је, такође, значајно допринела афирмацији концепта централизованих јавних набавки у Србији који има значајне потенцијале за уштеде и смањивање нерегуларности. Ова иницијатива је резултирала оснивањем Агенције за јавне набавке Града Београда и Сектора за јавне набавке Града Новог Сада. Управа за јавне набавке је наставила да пружа стручну подршку овим телима, а један од конкретних резултата је формирање ефикасне информационе базе о јавним набавкама на нивоу два града за потребе ових тела.

Управа за јавне набавке је покренула регионалну иницијативу за формирање регионалног Форума за јавне набавке који би, преко заједничког портала, повезао регулаторне институције из: Хрватске, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Македоније и Србије. Форум би омогућио размену искустава и информација између сродних тела по практичним питањима, а пре свега оним који се тичу сузбијања нерегуларности. Подршка за ову иницијативу добијена је од свих институција из региона, као и од Мисије ОЕБС-а у Србији која је спремна да помогне успостављање оваквог Портала.

- Управа царина

У оквиру организационе структуре Управе царина, 2003. године је формирано Одељење за унутрашњу контролу чији је један од главних задатака борба против корупције у Управи царина, као и контрола законитости поступања царинских службеника. Одељење је директно подређено директору Управе и у том смислу Одељење је надлежно за прикупљање свих релевантних чињеница везаних за конкретне предмете који претходе дисциплинском поступку, а приликом сложенијих активности у расветљавању догађаја у којима се стичу елементи кривичног дела. Одељење за унутрашњу контролу поступа у сарадњи са надлежним службама МУП-а Републике Србије.

Службеници Управе царина су у склопу велике заједничке акције српске и мађарске царине пресекли ланац кријумчарења текстиле робе у акцији под шифром „Котон“ крајем 2008. године у којем су учествовали и царински службеници. Такође, у августу ове године сарадњом ове две царинске администрације је реализована још једна слична акција чији су једни од главних актера били царински службеници, као и припадници пограничне полиције МУП-а РС.

Из активности Одељења издвајамо и провере царинских службеника које су добијене преко захтева других државних органа, а које се односе на проверу навода разних представки везаних за наводне злоупотребе царинских службеника. Иста активност се одвија и за представке добијене преко „директне телефонске линије“ која служи за пријављивање неправилности у царинском поступку, а чији је број видљив на постерима који су видно постављени на царинским испоставама и граничним прелазима.

Комуникација Одељења за унутрашњу контролу Управе царина и надлежних служби МУП-а Републике Србије, Пореске управе, Управе за спречавање прања новца, БИА, са службама Војске Србије, надлежним тужилаштвима, Посебним одељењем Окружног суда у Београду и Специјалним тужилаштвом за организовани криминал се одвија на дневном нивоу у зависности од проблематике.

- Служба за управљање кадровима

У складу са усвојеним Програмом општег стручног усавршавања државних службеника из органа државне управе и служби Владе за 2009. годину у оквиру

кога је планиран модул под називом „Борба против корупције и јавност рада државне управе“, Служба за управљање кадровима је организовала две обуке под називом „План интегритета“. Обуке су одржане 19. и 21. маја 2009. године и биле су намењене секретарима министарстава и државним службеницима који ће бити задужени за спровођење планова интегритета у органима. Обуци је присуствовало 26 учесника. Предавач на обуци је била др Радмила Васић, професор Правног факултета и члан Савета за борбу против корупције. Планирана је још једна обука под истим називом. Организовани су семинари под називом „Правила ЕУ за спровођење јавних набавки (PRAG, Terms of References)“ 01- 02. и 08 - 09. јуна 2009. године, а у циљу унапређења знања државних службеника о правилима за припрему буџета за пројекте финансиране из ЕУ фондова. Обуци је присуствовало 34 учесника. До краја 2009. године планирано је одржавање још обука под истим називом.

Од планираних активности следе обуке под називом „Слободан приступ информацијама од јавног значаја“, које ће се одржати 21. и 22. септембра 2009. године. Предавачи ће бити г. Родољуб Шабић, повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и г-ђа Станојла Мандић, заменик повереника. Обука је намењена државним службеницима који су овлашћена лица за пружање информација од јавног значаја и биће обухваћени сви органи државне управе и службе Владе. У децембру 2009. године планирано је одржавање још две обуке под истим називом.

До краја године предвиђена је обука под називом „Отворено о корупцији“ и обука под називом „Етички стандарди понашања државних службеника“ крајем новембра, намењена свим државним службеницима, а у циљу упознавања са садржајем стратешких докумената на пољу борбе против корупције, узроцима и последицама корупције, као и превентивним мерама деловања.

- Високи службенички савет

Полазећи од надлежности Високог службеничког савета утврђених чланом 164. Закона о државним службеницима (Службени гласник РС, бр. 79/05, 81/05-исправка, 83/05-исправка, 64/07, 67/07-исправка и 116/08), Високи службенички савет након доношења Кодекса понашања државних службеника („Службени гласник РС“ број 29/08) који је објављен 21. марта 2008. године и ступио на снагу осмог дана од дана објављивања нема других овлашћења у области борбе против корупције. У протеклом периоду активности Високог службеничког савета биле су усмерене на спровођење конкурса за попуњавање положаја.

- Заштитник грађана

У свом раду Заштитник грађана остварује бројне контакте с грађанима, у којима они указују на разноврсне проблеме, укључујући и на корупцију. Број контаката се у 2009. години отприлике удвостручио у односу на 2008. годину (Види табелу испод).

Редни број	ОСТВАРЕНИ КОНТАКТИ ЗГ СА ГРАЂАНИМА	1.1.-31.12.2008.	1.1.-15.8.2009.
1.	Притужбе	1.030	1.067
2.	Примљено грађана на разговор	1.395	1.087
3.	Телефонски разговори с грађанима	2.232	3.226
4.	Разни електронски поднесци	89	530
	Укупно	4.746	5.910

Један од основних задатака Заштитника грађана је да испитује да ли је неки орган управе или друга организација која врши јавна овлашћења законито и правилно решавала о неком праву или интересу грађана. Заштитник грађана испитује случајеве кршења права на основу притужбе грађана, али и по сопственој иницијативи. Заштитнику грађана може да се обрати свако ко сматра да неки орган управе или друга организација примењују или не примењују прописе Републике Србије на његову штету. Грађани у притужбама упућеним Заштитнику грађана указују некад само на један проблем, а много чешће на више проблема у вези незаконитог и/или неправилног поступања органа управе према њима. Најмање у једној трећини од свих примљених притужби током 2008. и 2009. године грађани указују на проблем корупције, некад као на једини проблем, али чешће као на један од више проблема (Види табелу испод).

Редни број	ПОСТУПАЊЕ ЗГ ПО ПРИТУЖБАМА	1.1.-31.12.2008.	1.1.-15.8.2009.
1.	Одбачене	583	196
2.	Одбијене као неосноване	115	30
3.	Притужиоци одустали од притужбе	20	13
4.	Обушављен поступак - орган управе отклонио недостатак у раду	56	17
5.	Препоруке на основу притужби	11	11
6.	Мишљења на основу притужби	1	3
7.	У раду	244	797
	Укупно	1.030	1.067

У периоду 01.01.2008. – 15.08.2009. године, Заштитник грађана је донео 39 препорука које је упутио органима управе и у којима је утврдио повреду принципа добре управе и с тим у вези повреду људских права и слобода, те сходно томе препоручио предузимање одговарајућих мера у циљу отклањања утврђених пропуста у раду ових органа.

У периоду 01.01.2008. – 15.08.2009. године, Заштитник грађана је покренуо 7 иницијатива за измене и допуне закона и других прописа.

д) 1. Амандман на Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја

Овом приликом посебно указујемо на амандман који је Заштитник грађана поднео Народној скупштини на Влади́н Предлог закона о изменама и допунама закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Овим амандманом се гарантује заштита изворима информација од јавног значаја (такозваним „дувачима у пиштаљку“). Овим амандманом се штите сви они који савесно обелодане информацију од јавног значаја, посебно ако та информација указује на постојање корупције, прекорачење овлашћења, кривично дело, привредни преступ, нерационално располагање јавним ресурсима и сличне незаконитости и неправилности у раду неког органа власти.

Амандманом се тежи потпунијем остваривању Уставом гарантованог права грађана на приступ подацима који су у поседу државних органа и организација којима су поверена јавна овлашћења.

Истовремено, заштита „дувача у пиштаљку“ је и међународна обавеза Србије, и то по више основа. Посебно се указује на Препоруку XXI из Извештаја Групе земаља за борбу против корупције (ГРЕКО) о усклађености за Републику Србију, који је усвојен на пленарном заседању ГРЕКО од 9-13. јуна 2008. године. Ова препорука је инспирисана, између осталог, и одредбама члана 9. Грађанскоправне конвенције Савета Европе против корупције, коју је Србија ратификовала 2007. године. Међутим, заштита из Препоруке знатно је шира од минимума који гарантује ова конвенција. Такође, ГРЕКО је упутио позив шефу Делегације Србије да до 31 децембра 2009. године поднесе додатне информације ГРЕКО у вези са применом више препорука из Извештаја, између осталих и ове препоруке. Усвајање овог амандмана требало би да утиче на јавне службенике да отвореније указују на неправилности. Међутим, целокупан посао се не завршава усвајањем овог амандмана. Наиме, потребно је да се кроз друга законска решења, у области радног права, на сличан начин омогући и запосленима у приватном сектору да покрену важна питања унутар фирми, пред надлежним државним органима или у јавности.

- Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

Према статистичким подацима Повереника, у периоду од 1. октобра 2008. до 26. августа 2009. године, Повереник је примио укупно 1,737 предмета од којих су 1,280 жалбе у случајевима када је приступ информацијама одбијен доношењем решења од стране органа од којег се информација тражила или орган јавне власти није одговорио по захтев, односно одговор није био у законској форми. У извештајном периоду решен је 1,171 предмет по жалбама тражилаца информација.

Активности Повереника у циљу борбе против корупције за период 1. октобар 2008. – 1. септембар 2009. године у оквиру надлежности утврђених Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“, бр. 120/2004 и 54/2007) чине пре свега надлежности заштите права на

слободан приступ информацијама кроз институт жалбе Поверенику, активности обуке лица запослених у државним органима, као и тражилаца информација (представника медија и грађана) у погледу права приступа информацијама од јавног значаја, активности афирмисања права на слободан приступ информацијама, као и сарадња Повереника са релевантним државних органима, цивилним сектором и међународном организацијама.

Обука државних службеника у органима државне управе и службама одвија се као део системске обуке државних службеника и појединачно, било на иницијативу органа или Повереника. Материја слободног приступа информацијама постала је саставни део Програма полагања државног стручног испита на иницијативу Повереника прихваћену од стране Министарства за државну управу и локалну самоуправу. На иницијативу Повереника упућеној Служби за управљање кадровима Владе Републике Србије, проблематика из области слободног приступа информацијама од јавног значаја постала је саставни део годишњих програма општег стручног усавршавања државних службеника у органима државне управе и службама Владе за 2007.г., 2008. и 2009.г.

Појединачне обуке су реализоване кроз једнодневне семинаре и радионице намењене државним органима, органима правосуђа и органима локалне самоуправе.

Током дугогодишње добре сарадње са представницима медија и њихових удружења као и организација грађанског друштва Повереник је организовао или узео учешће у великом броју семинара, радионица и других догађаја у циљу подизања свести и знања у погледу права на слободан приступ информацијама. Посебан акценат свих догађаја на тему слободног приступа информацијама јесте значај овог права у јачању одговорности у раду државних органа и борби против корупције. Корупција је била главна тема неких скупова у току извештајног периода.

Афирмисање права на слободан приступ информацијама једно је од законских овлашћења Повереника и у погледу овог извештаја, повезане активности односе се не само на афирмацију права у ширем смислу, односно иступа у јавности Повереника, већ и све друге активности које имају за циљ подизање нивоа остваривања права на слободан приступ с једне стране и подстицања државних органа да у потпуности спроводе своје законске обавезе. У погледу сарадње са релевантним државним органима, организацијама цивилног друштва и међународних организација Повереник је током извештајног периода одржао низ састанака у оквиру којих је била као једна од тема и значај рада Повереника у борби против корупције.

- Државна ревизорска институција

Институција ће до краја 2009.године, донети следећа акта:

- утврђен Предлог финансијског плана за 2010. годину и доставити га на сагласност Одбору за финансије Народне скупштине;
- Правилник о буџетском рачуноводству и финансијском пословању ДРИ;
- Правилник о институционалном додатку;
- Правилник о канцеларијском и архивском пословању;
- Правилник о чувању података у Институцији;
- Правилник о службеним путовањима;
- Правилник о пријему и евидентирању поклона;
- Правилник о условима и начину коришћења службених возила у ДРИ;
- Правилник о употреби средстава за репрезентацију.

Пословник Државне ревизорске институције донет је у складу са Законом након дате сагласности од стране Скупштине Републике Србије и објављен је у Сл.гласнику РС број 9/2009 од 14.2.2009.године. Овим Пословником се ближе уређује начин и поступак по којем Институција врши своју надлежност ревизије, саветовање корисника јавних средстава, начин извештавања Народне скупштине, организацију и састав Институције, начин обезбеђивања јавности рада и друга питања која су од значаја за рад Институције.

Правилником о попуњавању извршилачких радних места уређен је начин образовања и рада конкурсне комисије за избор кандидата по интерном и јавном конкурс, које се стручне оспособљености, знања и вештине вреднују у изборном поступку при спровођењу интерног и јавног конкурса за поуну извршилачких радних места, начин на које се ове стручне оспособљености, знања и вештине проверавају и мерила за избор на извршилачка радна места у Институцији. Овај правилник састављен је у складу са прописима којима се уређују радноправни положај државних службеника, с обзиром на чињеницу да запослени у Институцији имају радноправни положај који важи за запослене у државним органима. Постојање овог правилника представља предуслов за попуњавање извршилачких радних места у Институцији.

Имајући у виду преостале активности на пријему кадрова планира се да се до краја 2009. године изврши избор још 40 запослених за радна места у ревизорским службама.

Извршење годишњег програма ревизије

Два врховна државна ревизора су, у периоду од 14.07 2008. до 31.12 2008. године у просторијама Министарства финансија – Управа за трезор, сагласно одредбама члана 37. Закона о ДРИ прикупљала од корисника јавних средстава неопходна обавештења, књиговодствену документацију, податке и другу документацију, односно вршила су и друга испитивања која су потребна за планирање и извођење ревизије финансијских извештаја за 2008.годину.

На основу прикупљених података, обавештења, друге документације, као и других обављених испитивања, утврђене су одређене чињенице о функционисању система

интерних контрола као и функционисању рачуноводственог система. Председник Институције је у форми писма руководству обавестио Министарство финансија, како би се ове чињенице могле искористити за евентуално побољшање функционисања тих система у наредном периоду.

У складу са законским обавезама из Закона о Државној ревизорској институцији и Пословника Институције, а након прикупљених података и друге књиговодствене документације, Министарству финансија и Народној банци Србије, почетком маја 2009. године, достављени су Закључци о спровођењу ревизије финансијских извештаја, односно ревизије Нацрта закона завршног рачуна буџета Републике Србије за 2008. годину и финансијских извештаја у делу који се односе на пословање са државним буџетом за 2008. годину.

Циљ ревизије је давање мишљења о Нацрту закона завршног рачуна буџета Републике Србије за 2008. годину и давање мишљења о финансијским извештајима у делу који се односе на пословање са државним буџетом.

У Министарству финансија, односно у Управи за трезор, од 18. маја 2009. године, врховним ревизорима у Сектору за буџет Републике Србије и буџетских фондова, као и у Сектору ревизије финансијских извештаја НБС у делу који се односи на пословање са државним буџетом придружило се још 8 новопримљених ревизора, који су започели спровођење процедура завршне ревизије финансијских извештаја.

Након спроведених свих поступака ревизије почев од фазе прикупљања података пре почетка ревизије и самог спровођења поступка ревизије, (састављање Нацрта извештаја, Предлога извештаја и доношење извештаја о ревизији), крајем октобра или почетком новембра Институција ће Народној скупштини Републике Србије поднети први Извештај о обављеној ревизији и дати мишљење о Нацрту закона о завршном рачуну буџета за 2008. годину.

Такође, сагласно члану 34. Закона о државној ревизорској институцији којим је прописан делокруг послова који се односе и на превођење и објављивање међународно прихваћених стандарда ревизије, извештавамо да је Институција започела рад на преводу Међународних стандарда врховних ревизорских институција (ISSAI), и очекујемо да ће први сет стандарда бити објављен до краја 2009. године.

Сарадња са међународним организацијама и институцијама

Институција се укључила у израду оквирног плана активности за Национални програм за интеграцију Републике Србије у Европску унију. Овим документом утврђују се детаљан план, временски оквир и приоритети у прилагођавању нашег законодавства законодавству ЕУ. Чланови Савета учествовали су у раду подгрупе за финансијски надзор, која поред Координационог тела за процес приступања Европској унији, треба да проучи правне прописе ЕУ који регулишу област финансијске контроле. Савет је одредио темпо и приоритете у процесу

усклађивања прописа у оквиру предвиђеног општег рока, имајући у виду значај и улогу појединих прописа ЕУ у процесу успостављања и развоја Институције. На дате предлоге Савета, није било примедби.

Са Рачунским судом Словеније успостављена је сарадња у погледу препорука начина извођења ревизије и извршено је упознавање са начином рада њихове ревизорске институције чији модел организације и ревизијске надлежности највише одговарају нашем моделу.

Најзначајнији део активности у оквиру међународне сарадње одвијао се са Канцеларијом генералног државног ревизора Норвешке (у даљем тексту: "ОАГН" - Office of the Auditor General of Norway), са којом је Институција потписала Изјаву о заједничкој срадањи, 28. маја 2008. године. Када је реч о сарадњи ОАГН и Институције треба истаћи да су у току 2008. године у августу и новембру, одржани заједнички састанци на којима су присуство узели и представници Рачунског суда Словеније. Том приликом је вршена оцена квалитета прикупљених података, информација, обавештења, и оцена ризичних подручја која су утврђена на основу података из Нацрта Закона о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2007.годину. У току априла 2009.године у Ослу за чланове савета одржана је радионица на тему рада са медијима и јавношћу. Такође почетком маја 2009.године, извршена је оцена квалитета утврђивања инхерентног и контролног ризика и подручја на основу података из извештаја за 2008.годину а у последњој недељи маја, односно до састављања овог извештаја је у току извођење уводне обуке за новопримљене ревизоре о финансијској ревизији од стране ОАГН са посебним освртом на извођење завршне ревизије и састављања извештаја о ревизији. Након ових оцена и спроведене уводне обуке у току наредних месеци доћи ће до реализације пројектне активности од стране стручњака из ОАГН на извођењу финансијске ревизије односно на обуци ревизорских кадрова ДРИ на радном месту

У организацији Министарства правде Србије у току 2008. године, одржан је састанак са представницима Комитета ГРЕКО о спровођењу програма и препорукама у борби против корупције. Посебно су размотрене препоруке XXIV и XXV, чије извршење је у надлежности Државне ревизорске институције.

Успостављени су контакти са Светском банком, која такође показује интересовање за рад и успостављање Институције.

Приликом посете делегације ММФ која је у Србији боравила као техничка помоћ на позив Министарства финансија, разговарало се о начину и условима у којима ради Институција, законодавној и нормативној активности и проблемима у раду, поступку припреме буџета Институције и другим питањима од значаја за рад Институције.

Средином новембра 2008.године Државна ревизорска институција је постала пуноправни члан међународне организације врховних ревизорских институција ИНТОСАИ, а почетком јуна 2009.године и европске организације ЕУРОСАИ.

Обезбеђење услова за рад

Институција је добила, као привремено решење, на коришћење 10 канцеларија, укупне квадратуре од 235м², у Мекензијевој бр. 41, а уселење у ове просторије се очекује до средине септембра.

- Правосудни центар

Правосудни центар је у периоду 1. октобар 2008. - 1. септембра 2009. године у оквиру реализације Редовног годишњег програма обуке организовао следеће семинаре на тему корупције:

Мере у борби против корупције. Семинари за судије и тужиоце окружних и општинских судова. Организовано 18 семинара на којима је учествовало 476 полазника. На семинару је обрађивана тема о мерама у борби против корупције, међународним стандардима и обавезама Србије у борби против корупције.

Организовани криминал, прање новца и корупција. Семинари организовани за судије окружних судова, тужиоце, управу за борбу против организованог криминала, управу за прање новца. Организована су три дводневна семинара на којима је присуствовало 97 полазника.

Истрага и истражне радње у борби против корупције. Семинар је организован за судије и тужиоце. Организовано је 11 дводневних семинара на ову тему на којима је присуствовало 292 полазника. Предавачи на семинарима били су судије Врховног суда Србије и тужиоци Републичког тужилаштва.

Изазови и успешни примери у борби против прања новца и корупције у Србији и свету. Семинари су организовани за истражне судије, тужиоце и полицајце. Организовано је 5 тродневних семинара на ову тему. Предавачи су били тужиоци, полицајци из Србије и тужиоци и полицајци из САД. Укупно 172 учесника на овим семинарима.

Организовани криминал прање новца и корупција. Посебан програм едукације судија и тужилаца. Радне групе Правосудног центра за судије кривичних одељења и тужиоце одредиле су полазнике програма. Прва група, шест полазника, похађала је програм обуке за предаваче. За њих је организова петодневни семинар на тему Организовани криминал прање новца и корупција. Потом је организовано 6 дводневних семинара за судије и тужиоце на којима је присуствовало 196 полазника.

Одузимање имовинске користи стечене кривичним делом. Организован је четвородневни тренинг за предаваче, судије и тужиоце. Затим је одржано 20 једнодневних семинара за судије и тужиоце на тему „Имплементација Закона о одузимању имовинске користи стечене кривичним делом“ на којим а је присуствовало 678 судија и тужилаца. Од априла се организују дводневни семинари за судије и тужиоце окружних судова заједно са полицијом на којима се обрађују примери из праксе и практична примена Закона. Од априла до септембра 2009. организовано су 4 дводневна семинара на којима је било 126 полазника. До краја 2009. године планира се одржавање још 3 семинара. Ови семинари се организују у сарадњи са Амбасадом САД у Београду и Мисијом ОЕБС у Србији.

Одузимање имовине

Према подацима редовних судова, покренути су поступци за одузимање имовине против 260 лица, док је Специјално тужилаштво за организовани криминал покренуло истраге против 124 лица, а против 66 је већ поднет захтев за одузимање имовине. Трајно су одузете четири некретнине, док су привремено одузете куће Милорада Улемека Легије и Дарка Ерцега. Процена је да би укупна вредност одузете имовине могла достићи износ од око 100 милиона евра. Држава ће одузету имовину искористити да набави савремену опрему за истражне органе – тужилаштво и посебну јединицу МУП-а која води финансијске истраге, а део новца биће уплаћен у буџет Републике Србије.

Дирекција за управљање одузетом имовином

Након успостављања Дирекције за управљање одузетом имовином, као органа у саставу Министарства правде 1. марта 2009. године, обезбеђивања материјалних и финансијских услова за рад, постављења директора Дирекције и усвајања Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места од стране Владе, Дирекција веома успешно обавља све послове прописане Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.

Дирекција је обезбедила софтверску комуникацију са Управом за трезор и постала ликвидна у техничком смислу. Отворени су девизни рачуни код Народне банке Србије за потребе привременог одузимања девизних средстава као и полагања средстава по основу јемства, док су за потребе привремено и трајно одузетих динарских средстава отворени подрачуни код Управе за трезор.

Дирекција је у блиској сарадњи са канцеларијом Специјалног тужиоца за организовани криминал и Министарством унутрашњих послова успешно обавила неколико задатака. Наиме, поступајући по одлукама суда, Дирекција је привремено одузела кућу Милорада Улемека – Легије, као и кућу Дарка Ерцега. Објекти се сада налазе под управом Дирекције. Урађен је попис ствари, замењене су браве и куће су запечаћене.

Правосуђе и основна права

Независност и непристрасност судова и тужилаштва

Високи савет судства

Високи савет судства конституисан је 6. априла 2009. године, као независан и самосталан орган, који обезбеђује и гарантује независност и самосталност судова и судија. Савет има 11 чланова.

Високи савет судства донео је Пословник о раду, који је објављен у „Службеном гласнику РС” број 43 од 5. јуна 2009. године.

Ради обављања стручних, административних и других послова, Високи савет судства је 30. јуна 2009. године образовао Административну канцеларију. Одлука о њеном образовању објављена је у „Службеном гласнику РС” број 49 од 3. јула 2009. године. Том одлуком уређен је рад Административне канцеларије, одређени су и разврстани положаји и уређена су друга питања од значаја за рад Административне канцеларије. Унутрашње уређење и радна места у Административној канцеларији уређени су Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, који је донет 9. јула 2009. године.

Високи савет судства преузео је 6. августа 2009. године од Министарства правде предмете и архиву који су потребни за остваривање надлежности Високог савета судства.

Имајући у виду да на основу прелазних и завршних одредаба Закона о судијама, Високи савет судства треба да спроведе поступак избора судија за све судове у Републици Србији, Високи савет судства донео је 2. јула 2009. године Одлуку о утврђивању критеријума и мерила за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судија и председника судова, која је објављена у „Службеном гласнику РС” број 49 од 3. јула 2009. године. Поменути критеријуми донети су у складу са препорукама Венецијанске комисије Савета Европе. Донета је и Одлука о броју судија у судовима која је објављена у „Службеном гласнику РС” број 43 од 5. јуна 2009. године, чиме су се стекли услови за расписивање огласа за избор судија. Оглас је објављен у „Службеном гласнику РС” број 52 од 15. јула 2009. године. У току је обрада пријава за избор носилаца судијске функције.

Државно веће тужилаца

Државно веће тужилаца конституисано је 6. априла 2009. године у складу са одредбама Закона о Државном већу тужилаца.

Након конституисања, Државно веће тужилаца (ДВТ) одржало је седам седница на којима су разматрана питања из надлежности Већа, а у складу са Законом о Државном већу тужилаца и Законом о јавном тужилаштву. На седници одржаној 21. јула 2009. године, Државно веће тужилаца је образовало Административну канцеларију за обављање стручних и административних послова Већа. Тог дана усвојен је Пословник о раду ДВТ-а, а донет је и Правилник о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности кандидата за избор носилаца јавнотужилачке функције у складу са препорукама Венецијанске комисије. Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места о Административној канцеларији ДВТ-а усвојен је 14. августа 2009. године.

Стварањем услова за рад Већа и избор носилаца јавнотужилачке функције, 5. августа 2009. године оглашен је избор заменика јавних тужилаца у Републици са роком трајања од 15 дана од дана оглашавања. Административна канцеларија ДВТ-а врши информатичку обраду података за избор заменика јавних тужилаца, а Државно веће тужилаца ће након седнице која је одржана 2. септембра 2009. године објавити просечан број донетих одлука по носиоцу јавнотужилачке функције за период 2006-2008 годину, ради стварања услова за избор заменика јавних тужилаца.

Инфраструктура и опрема

Спровodeћи програм реформи система правосуђа, Министарство правде предузима све неопходне активности како би се створили адекватни услови за рад правосудних органа у циљу обезбеђивања независног, транспарентног, одговорног и ефикасног правосуђа које одговара највишим стандардима Европске уније. У складу са тим, Министарство правде је затражило зајам од Европске инвестиционе банке у износу од 30 милиона еура ради реконструкције и адаптације како зграде Палате правде и зграде у Карађорђевој бр. 48, тако и новчана средства за изградњу објекта у коме ће бити смештена највиша тужилаштва у РС.

Поред тога, из буџета РС обезбеђена су средства за финансирање следећих инвестиција за објекте правосудних органа:

- за објекат Апелационог суда у Нишу у 2009. години обезбеђено је око 2 милиона еура;
- за објекат Апелационог суда у Крагујевцу у 2009. години обезбеђено је око 2 милиона еура;
- за објекат у коме ће бити смештени Прекршајни суд, Више тужилаштво и Основно тужилаштво у Ваљеву обезбеђено је 1 милион еура у 2009. години;
- из буџета је издвојено 0,9 милиона еура у циљу побољшања смештајних услова Тужилаштва за организовани криминал у Београду.

Информационе технологије

Током јуна припремљена је и спроведена јавна набавка и пружање услуга увођења АВП (CAS-Case Automation System) пословног софтвера у 67 окружних и општинских судова. ИТ Сектор Министарства правде учествује у припреми подзаконских аката у вези са радом правосудних органа из области ИТ, по основу пројекта чији је циљ да се пружи информатичка подршка у вези са електронским праћењем судских предмета у оквиру нове организације мреже правосудних органа од 01. јануара 2010. године. Набавка пословног софтвера од стране Министарства правде, резултирала је донаторским пројектом којим управља Светска Банка у вези са тренингом запослених у предметним судовима за рад новог АВП пословног софтвера. Наведена јавна набавка у вези са тренингом запослених из фонда MDTF је у току.

У оквиру подршке успостављању Високог савета судства и Државног већа тужилаца, извршена је припрема, спровођење и примопредаја рачунарске и друге пратеће опреме и системског софтвера у вредности од два милиона динара. Реч је о серверу, персоналним рачунарима и штампачима и другој пратећој рачунарској опреми. У координацији са ИТ Сектором Министарства правде извршена је адаптација (update) пословног софтвера за избор судија и тужилаца као подршка процесу избора судија и јавних тужилаца у складу са новим законима у овој области.

Министарство правде је наставило сарадњу на основу раније закљученог уговора о пословно-техничкој сарадњи са Институтом Михајло Пупин д.о.о. у циљу стварања услова за остваривање пројеката из области информационах и комуникационих технологија у области делатности Министарства правде и правосудног система Србије. У складу са планом имплементације пословног софтвера за аутоматизовано вођење предмета (АВП/CAS-Case Automation System) у судовима опште надлежности, сачињен је почетком августа Анекс уговора за услуге израде пројектно-техничке документације за изградњу WAN (Wide Area Network) мреже правосудног информационог система Србије, као предуслов за активирање нове бесплатне Интернет услуге за грађане и лица у првостепеном судском поступку под називом ПОПИС СПИСА.

Затворски услови

У циљу успостављања ефикаснијег система извршења алтернативних санкција Управа за извршење заводских санкција је у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а организовала конференцију «Правци развоја система алтернативних мера и санкција у Републици Србији» у мају 2009. године, на којој су учествовали судије, тужиоци и повереници. У сарадњи са Канцеларијом Савета Европе у Београду, Мисијом ОЕБС-а у РС и Правосудним центром настављена је едукација судија и тужиоца из ове области, као и сензибилизација јавног мњења о потреби извршења санкција у оквиру заједнице.

Управа је наставила са активностима које су везане за решавање проблема пренасељености у установама за извршење заводских санкција и побољшања

материјалних услова. У циљу побољшања безбедности у казнено поправним установама инсталирана је опрема за контролу уласка лица у завод, за контролу пакета, као и анализатори мобилних телефона. Извршено је умрежавање 6 највећих казнено поправних завода у јединствену комуникациону и рачунарску мрежу.

Министарства правде затражило је од Банке Савета Европе зајам у износу од 20 милиона еура за изградњу затвора у Панчеву и Крагујевцу.

У периоду од маја до септембра 2009. године у Центру за обуку запослених у Управи за извршење заводских санкција 250 запослених у служби за обезбеђење је завршило обуку и полагало завршни испит за стицање вишег звања.